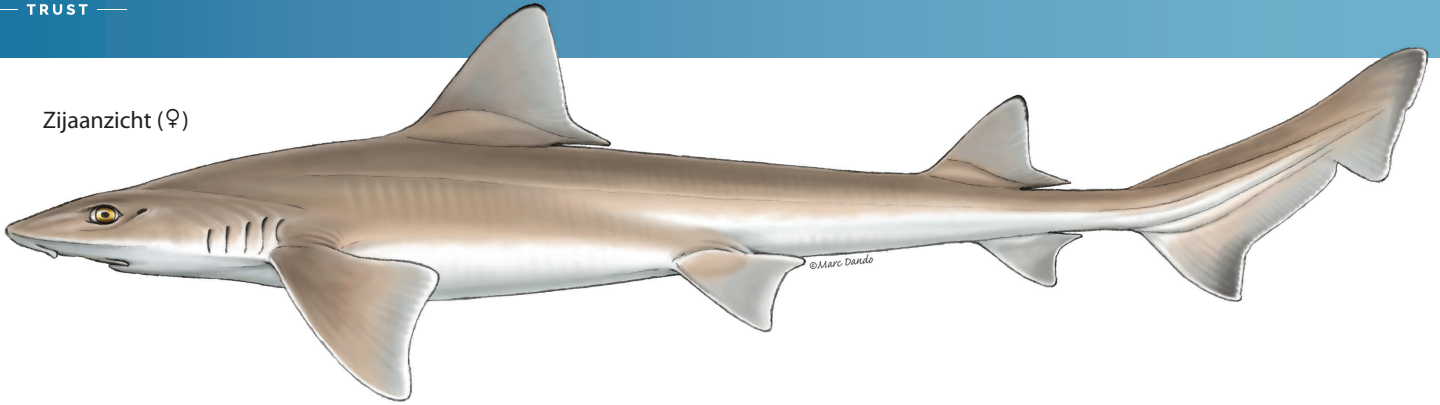
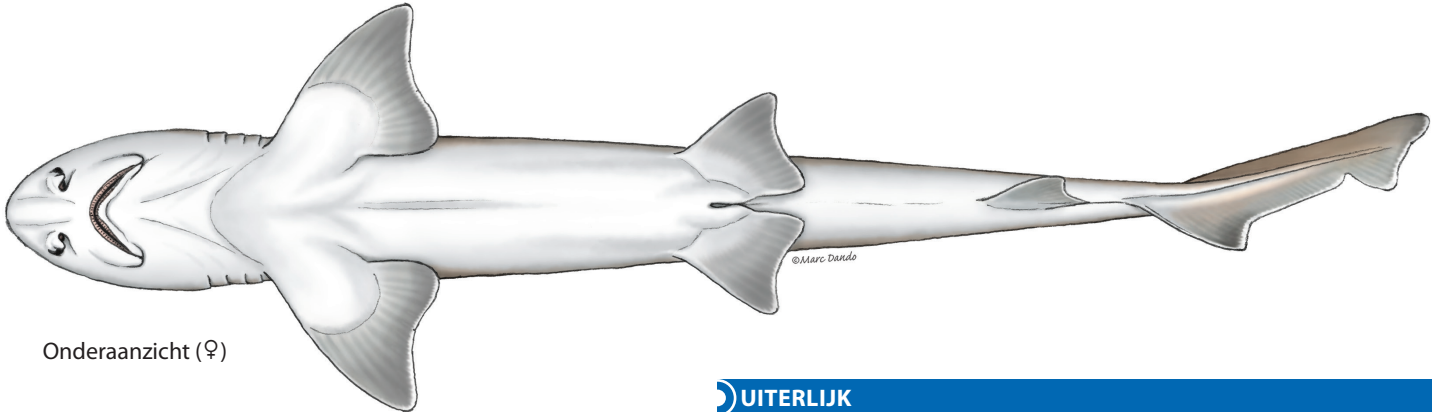

Zijaanzicht (♀)

Onderaanzicht (♀)

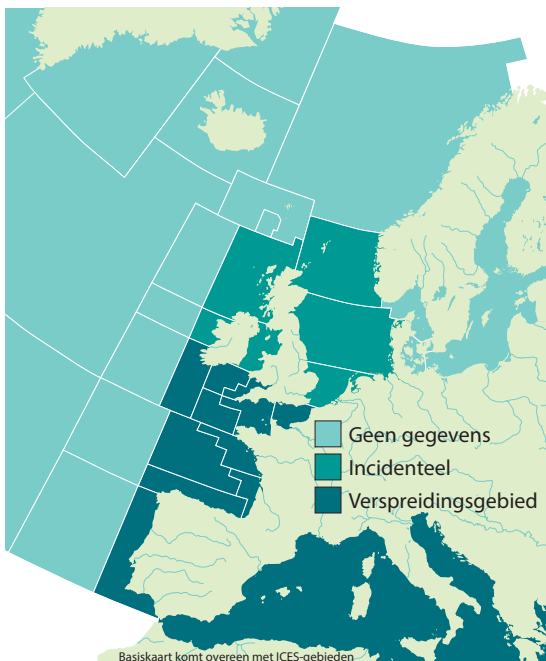
ALGEMENE NAMEN

Gladde Haai (NL), Toonhaai (NL), Common Smoothhound (UK), Grey Mouth Dog (UK), Common Houndshark (UK), Smooth Dogfish (UK), Sweet William (UK), Emissole Lisse (Fr), Musola (Es).

SYNONIEMEN

Squalus mustelus (Linnaeus, 1758), *Mustelus laevis* (Linck, 1790), *Mustelus vulgaris* (Cloquet, 1821), *Mustelus levis* (Risso, 1826), *Mustelus equestris* (Bonaparte, 1834).

VERSPREIDING

Tot voor kort ging men ervan uit dat het bereik van de gladde haai het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan van de Britse Eilanden tot Madeira en de Kanarische Eilanden, inclusief de Middellandse Zee besloeg (Compagno, 1984). Genetisch onderzoek laat nu zien dat verwarring met de gevlekte toonhaai, *Mustelus asterias*, kan hebben geleid tot een overschatting van zijn verspreidingsgebied (Farrell *et al.*, 2009). Hij komt ook voor in Zuid-Afrika (Compagno, 1984).

UITERLIJK

- Grote en prominente rugvinnen, de eerste groter dan de tweede
- De eerste rugvin groeit boven de uiteinden van de buikvinnen
- Geen rugstekels
- Grote borstvinnen
- Aarsvin aanwezig
- Grote bovenste lob op de staartvin met grote inkeping en lob aan het uiteinde
- Rug is grijs of grijsbruin
- Buik is wit

De gladde haai is een slanke soort met twee grote, prominente rugvinnen, de eerste groter dan de tweede. De eerste rugvin zit boven de basis van de borstvinnen, de tweede net voor de aarsvin. Er zijn geen rugstekels en de losse flapjes aan de basis van de vin zijn klein. De bovenste staartlob is groot met een duidelijke inkeping en lob aan het uiteinde. De soort is gemakkelijk te identificeren omdat hij het enige lid van de *Mustelus*-genus is in de Europese wateren zonder witte of zwarte stippen. Echter, op de gevlekte toonhaai, *Mustelus asterias*, kunnen deze stippen verbleekt of volledig afwezig zijn, hetgeen betekent dat niet iedere *Mustelus* spec. zonder witte stippen automatisch een gladde haai is (Farrell *et al.*, 2009).

Op basis van fysieke kenmerken kun je op drie manieren een positieve identificatie bereiken: ten eerste is bij de gevlekte toonhaai het gehemelte en de vloer van de bek helemaal bedekt met buccopharyngeale tandjes, en bij de gladde haai alleen het puntje van de tong en het voorste uiteinde van het gehemelte. Ten tweede komen de overlangse randjes van de huidtandjes bij de gevlekte toonhaai maar tot halverwege hun lengte, terwijl ze bij de gladde haai de hele lengte beslaan (Compagno, 1984). Tenslotte is de verbinding tussen het vrouwtje en het embryo bij beide soorten anders. Geen van deze methodes is echt bruikbaar bij het identificeren van levende exemplaren of van grote aantallen haaien. Met name de laatste werkt alleen bij zwangere vrouwtjes die in hun geheel aan land worden gebracht. Genetische identificatiemethodes worden daarom steeds gebruikelijker (Farrell *et al.*, 2009). Als het gaat om het onderscheid met soorten van een verschillende genus, dan kan hij worden onderscheiden van de ruwe haai, *Galeorhinus galeus*, door de grote tweede rugvin (groter dan de aarsvin) en van de doornhaai, *Squalus acanthias*, door de aanwezigheid van een aarsvin en het ontbreken van rugstekels (Compagno, 1984).

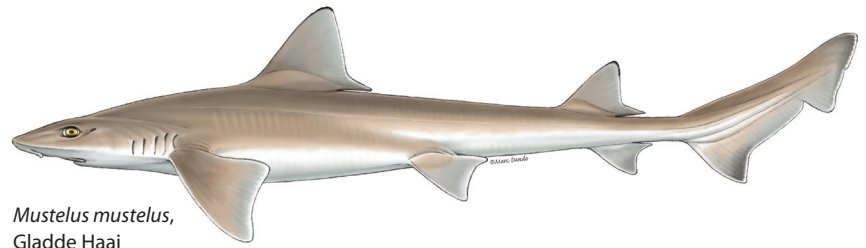
VERGELIJKBARE SOORTEN

Mustelus asterias, Gevlekte toonhaai

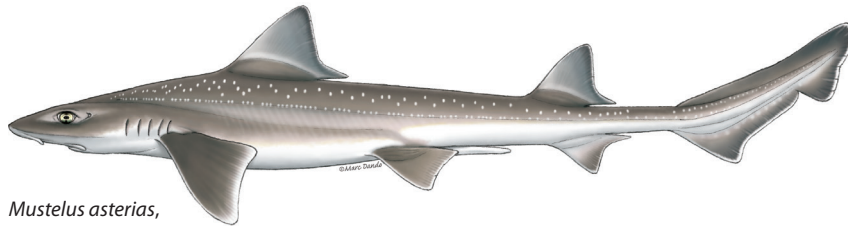
Mustelus punctulatus, Zwartvlektoonhaai

Galeorhinus galeus, Ruwe Haai

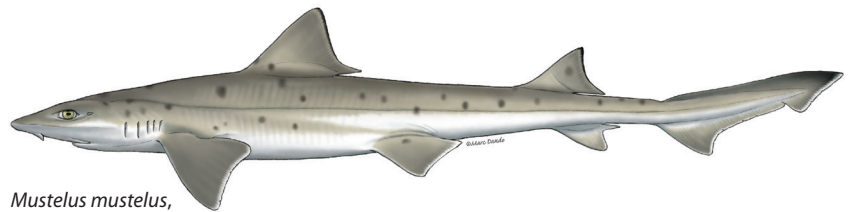
Squalus acanthias, Doornhaai

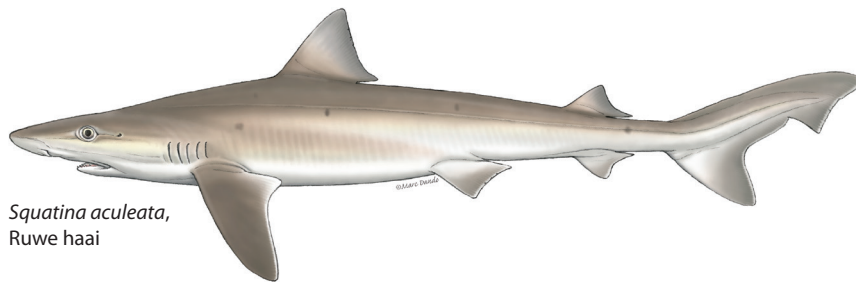
Mustelus mustelus,
Gladde Haai

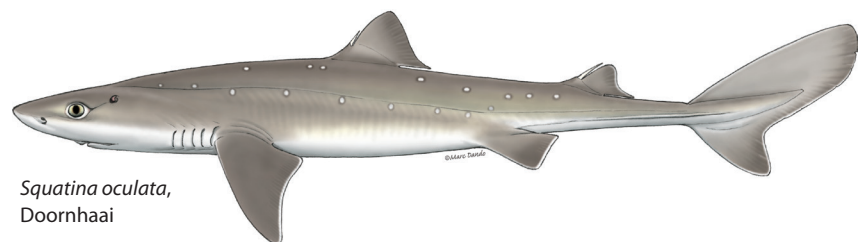
Mustelus asterias,
Gevlekte gladde haai

Mustelus mustelus,
Zwartvlektoonhaai

Squatina aculeata,
Ruwe haai

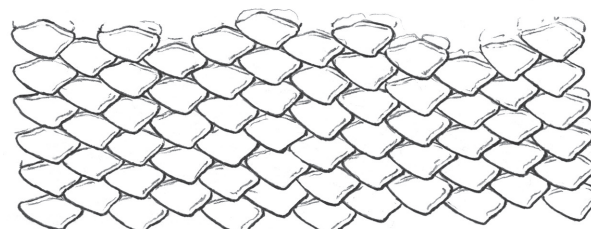

Squatina oculata,
Doornhaai

(Niet op schaal)

TANDEN

De tanden zijn asymmetrisch, de punten zijn afgeplat tot maaltanden. Hele jonge haaien hebben soms kleine punttandjes (Compagno, 1984). Het puntje van de tong en het voorste gedeelte van het gehemelte zijn bedekt met buccopharyngeale huidtandjes (Farrell et al., 2009).

© Marc Dando

ECOLOGIE EN BIOLOGIE

HABITAT

De gladde haai wordt aangetroffen op een diepte van tenminste 350 m op het continentale plat en de bovenste hellingen. Hij wordt meestal aangetroffen op de bodem of er vlakbij, van 5–50 m, maar hij komt ook in midwater voor (Compagno, 1984). Hij is bovenal een kustsoort die voorkomt rond wadden, riviermonden en in ondiepe baaien met op een ondergrond van zand, modder of grint. Er zijn ook verslagen van de gladde haai op open zee, vaak in de buurt van zandbanken en andere topografische situaties (Fakhoury en Ferguson, onbekend).

DIEET

De belangrijkste prooien van de gladde haai zijn bodemschaaldieren, waaronder heremietkreeft en andere krabben, kreeftachtigen en garnalen. Hij voedt zich ook met koptogen en kleine beenvissen (Fakhoury en Fergusson, onbekend). Een exemplaar dat op 300 m diepte werd gevangen had een midwatervis (*Chlorophthalmus* spp.) in zijn maag (Compagno, 1984).

VOORTPLANTING

Mannetjes bereiken geslachtsrijpheid bij een lengte van ongeveer 70–74 cm, vrouwtjes bij een lengte van ongeveer 80 cm. De gladde haai is een levendbarende soort met een dooierzakplacenta. Na een zwangerschap van 10 tot 11 maanden baart de gladde haai 4–15 jongen, die ieder ongeveer 39 cm lang zijn (Compagno, 1984).

COMMERCIEEL BELANG

De gladde haai is van weinig belang voor de visserijen in Noord-Europa. Er wordt echter gericht op hem gevestigd in de Middellandse Zee, omdat zijn vlees in Zuid-Europa wordt gewaardeerd (Farrell *et al.*, 2009). De gladde haai wordt als bijvangst gevangen door gemengde trawls, langelijvisserijen en af en toe door oceaansissers die gebruik maken van trawls en drijfnetten. Als hij in Noord-Europa aan land wordt gebracht, kan het vlees vers en bevroren voor menselijke consumptie worden gebruikt (vooral in Frankrijk en Duitsland), de lever voor zijn olie en het karkas voor visvoer.

BEDREIGINGEN, BESCHERMING EN WETGEVING

De gladde haai heeft een grote distributie. Hij wordt door trawl- en beuglijvisserijen als bijvangst gevangen, maar er lijkt geen sprake te zijn van een directe bedreiging voor overexploitatie in de Atlantische Oceaan (Ellis, 2000). In de Middellandse Zee worden er gericht op de gladde haai gevestigd voor zijn vlees, dus er daar wel sprake kunnen zijn van overbevissing (Adebert, 1997). Vangsttrends moeten zorgvuldig in de gaten worden gehouden om te kunnen bepalen of er inderdaad in dit gebied sprake is van overbevissing.

IUCN RODE LIJST BEOORDELING

Vulnerable (2014). Kwetsbaar (2014).

BEHANDELING

- Voorzichtig vastpakken.
- Scherpe tanden en krachtige kaken.
- Ruwe huid.

REFERENTIES

- ALDEBERT, Y. 1997. Demersal resources of the Gulf of Lions (NW Mediterranean). Impact of exploitation on fish diversity. *Vie et Milieu*. Vol. 47 (4): 275–284.
- COMPAGNO, L. J. V. 1984. *Sharks of the World: An Annotated and Illustrated Catalogue of Shark Species Known to Date*. Volume 4, Part 2 - Carcharhiniformes. FAO. Rome, Italy.
- DA SILVA, C., BÜRGENER, M. 2007. South Africa's Demersal Shark Meat Harvest. *Traffic Bulletin*. Vol. 21 (2): 55–66.
- ELLIS, J. 2000. *Mustelus mustelus*. In: IUCN 2008. 2008 IUCN Red List of Threatened Species. www.iucnredlist.org.
- FAKHOURY, F., FERGUSSON, I. K. Unknown. Smoothhound (*Mustelus mustelus*). Mediterranean Shark Site. www.sharks-med.netfirms.com.
- FARRELL, E. D., CLARKE, M. W., MARIANI, S. 2009. Short Communication. A Simple Genetic Identification Method for Northeast Atlantic Smoothhound Sharks (*Mustelus* spp.). *ICES Journal of Marine Science*. Vol. 66 (3): 561–565.

Tekst: Richard Hurst.
Illustraties: Marc Dando.

Literatuurverwijzing

Shark Trust; 2010. *An Illustrated Compendium of Sharks, Skates, Rays and Chimaera*. Chapter 1: The British Isles and Northeast Atlantic. Part 2: Sharks.

Neem voor verbeteringen of correcties contact op met:
Sportvisserij Nederland, Tel. 030-6058400
vangstenregistratie@sportvisserij nederland.nl
www.sportvisserij nederland.nl

Oorspronkelijke tekst:
The Shark Trust, 4 Creykes Court, The Millfields
Plymouth, Devon PL1 3JB, Verenigd Koninkrijk
www.sharktrust.org, e-mail: enquiries@sharktrust.org

Kijk voor meer materiaal op www.haairog.nl (Nederlands)
www.sharktrust.org/ID (Engels)

Registered Company No. 3396164.
Registered Charity No. 1064185

Deze Nederlandse uitgave werd mogelijk gemaakt door:

www.sportvisserij nederland.nl/

www.dutchsharksociety.org

www.elasmobranch.nl/